

PETROL PİYASASINDA DALGALANMANIN GERİ DÖNÜŞ YAPMASININ 7 NEDENİ *

2017'de ve 2018'in ilk yarısında beklenmedik bir öngörülebilirlik ve sakinleşme döneminden sonra, küresel petrol piyasaları bir kez daha giderek tutarsız ve dengesiz hale geldi. Son haftalarda ham petrol fiyatlarında, "korku primi" olarak adlandırılan bir dizi uluslararası olayın bir araya gelmesiyle, istikrarlı bir artış yaşandı. Piyasanın son işlem günlerinde fiyatlarda yüzde 12'lik bir artış gözlemlendi.

İşte "korku primi" nin bu dönüşü neden yaptığına dair bazı nedenler:

1. OPEC ve Rusya harekete geçemedi.

22 Haziran'da Viyana'da gerçekleşen son toplantının ardından, OPEC üyesi olan/olmayan anlaşmanın taraf ülkeleri, çeşitli milletlerin küresel piyasaya günde 800.000 varil (milyar tep) kadar petrol "eklemeyi" kabul ettikleri izlenimi yaratan yanıltıcı bir ifadeye bulundu. Ancak, metin iyi bir şekilde okunduğunda, tarafların üretimlerini yapılan orijinal anlaşmada belirlenen, ancak Nisan ve Mayıs ayları boyunca kadar hedefin altında kalan, kotalara geri getirmeyi kabul ettikleri anlaşıldı. Böylelikle, bu ülkeler arasında ihracat Mayıs ayında Haziran ayına göre 680.000 milyar tep artarken, küresel ham petrol piyasası güçlü ham talep nedeniyle arz açığı yaşamaya devam etti.

2. Venezuela yavaşlatılmış çöküşünü sürdürüyor.

Venezuela, 2012 yılında 3.000.000 milyar tep'den fazla ihracat yapan bir ülke iken, ekonomik krizden dolayı şu an bu miktarın yarısından daha azını ihraç ediyor. Bazı uzmanlar, eskiden canlı olan ihracatın, 2018 yılı sonuna kadar ilave 500.000 milyar tep daha düşmesini bekliyor.

3. Libya mücbir sebep ilan etti.

Ülkenin iki rakip rejimi arasında devam eden iç çatışma nedeniyle, Libya'nın ihracatının büyük kısmı 1 Temmuz'da sona erdi. Ülkenin Ulusal Petrol Şirketi, Al-Hariga ve Zweitina terminallerinden tüm ihracatın askıya alındığını ve Kuzeydoğu Libya'daki petrol üretiminin kapatılmaya zorlandığını söyledi. Bu durum, dünya ham petrol pazarından 850.000 milyar tep kadar eksilmeye neden oldu.

4. ABD yaptırımlarının getirisi, İran'ın ihracat seviyeleri hakkında belirsizlik yaratıyor.

Şirketler ve diğer ülkeler, İran'ın Obama dönemi anlaşmasına katılımının sona erdirilmesinin ardından İran ham petrolünün ihracatını durdurmak için baskı altındalar.

İran tedarik seviyelerindeki yükselen belirsizlik, benzer bir şekilde yükselen piyasa dalgalanmasına da yol açıyor.

5. İran Hürmüz Boğazını kapatmak ile tehdit ediyor.

Trump Yönetimi'nin yaptırımlarına tepki olarak, İran Cumhurbaşkanı Hasan Ruhani, 2 Temmuz'daki konuşmasında Hürmüz Boğazını kapatmak ile tehdit etti. Orta Doğu'dan en fazla ham petrol ihracatının Hürmüz Boğazından geçmesi gerektiği düşünüldüğünde, bu tür tehditler kaçınılmaz olarak piyasa dalgalanmasını artırıyor.

6. Suudi Arabistan'ın kapasite fazlalığı konusundaki şüpheler sürüyor.

Ham petrol fiyatlarındaki artış Pazartesi günü, Cumhurbaşkanı Trump ve Suudi Kralı Salman'ın yaptığı açıklamalarla geçici olarak kesintiye uğradı. Suudi Arabistan'ın, Cumhurbaşkanı'nın teşvikiyle, fiyatlar istenmeyen seviyelere yükselmeye devam ederse ham petrol için kendi ihracatını günde 2 milyon varil artıracak şekilde hazırladığı bildirildi. Suudi Krallığı'nın fazla üretim kapasitesine sahip olduğu şüphesiz olsa da, bazı uzmanlar bu kadar çok varili piyasaya hızlı bir şekilde ekleyebileceklerine şüpheyle yaklaşıyor. Rusya ve Birleşik Arap Emirlikleri de yedek kapasiteye sahip olduklarını iddia ediyorlar, ancak bu hacimlerin kapsamı da tartışmaya açık kalıyor.

7. ABD kaya gazı farkı kapatamaz.

ABD kaya gazı üretimi büyümeye devam ediyor. Ancak, Permiyen Havzası'ndaki boru hatlarının çekiş kapasitesindeki artan kısıtlamalardan dolayı, önümüzdeki birkaç ay içinde, kaya gazı üretim kapasitesinin de azalması bekleniyor. Bu durum, önümüzdeki yıllarda da petrol üretimine sert bir sınır oluşturacak.

Tüm bu 7 etken ve olay birlikte değerlendirildiğinde, küresel ham petrol fiyatlarında yukarı yönlü değiştirilemez bir durağanlık yaratıyor. Suudi Arabistan'ın pazara kayda değer yeni tedarik getirme sözü, bu baskıyı kısmen veya tamamen azaltabilir. Ancak, Krallığın gerçekten de iddia ettiği devasa yedek kapasiteye sahip olmadığı ortaya çıkarsa, birkaç ay önce petrolün 100 dolara döneceğini iddia eden sert tahminler, bir anda kendilerini gerçekliğin temelinde bulabilir.